

Ұйымдастыру

**Білген адам білімді*

**Оқығысы келген оқушы іздейді*

Оқығысы келмейтін оқушы іздейді.

**Табиғаттағының бәрі шындық, бәрі ақиқат,*

□ Тойлыбаева Улбала Оразалиевна

*Тіл қаруы-сөз, сөз қаруы – ой,-
дегендей ойлана отырып үй
тапсырмасына жауап берейік.*

Топқа бөлү:

I-топ: Эритроцит

II-топ: Лейкоцит

III-топ: Тромбоцит

Сұрақтары:

Эритроцит тобына

- 1. Қызыл қан жасушалары?*
- 2. Эритроциттің сипаттамасы?*
- 3. Эритроциттердің ядросы қандай?*
- 4. 1мм қанда эритроцит болады?*
- 5. Адамда қанша қан тобы бар?*
- 6. Эритроцит қайда түзіледі және тіршілік ұзақтығы қанша?*
- 7. Табиғи иммунитет дегеніміз не?*
- 8. Эритроциттердің тіршілігі біткенде қайда ыдырайды?*
- 9. Гемоглобин дегеніміз не?*
- 10. Қанның түсі неге қызыл?*

Сұрақтары:

Лейкоцит тобына

- 1. Лейкоцит дегеніміз не?**
- 2. Адамның 1мм қанында қанша лейкоцит болады?**
- 3. Лейкоциттер қайда түзіледі және тіршілік ұзақтығы қанша?**
- 4. Лейкоциттер қалай қозғалады?**
- 5. Фагоцитоз қандай процесс?**
- 6. И.И. Мечников дегеніміз кім?**
- 7. Лимфоциттер дегеніміз нелер және олар қайда түзіледі?**
- 8. Әмбебап донор дегеніміз не?**
- 9. Жүе пайда болған иммунитет дегенді қалай түсінесің?**
- 10. Лейкоциттердің негізгі қызметі?**

Сұрақтары:

Тромбоциттер тобына

- 1.Тромбоциттердің негізгі қызметі?**
- 2.1мм қанда тромбоциттер саны?**
- 3.Тромбоциттің тіршілік ұзақтығы қанша және қайда ыдырайды?**
- 4.Тромбоциттің артық мөлшері қайда сақталады?**
- 5.Дені сау адамда қан кету неше минутта тоқтайды?**
- 6.Қанның ұюына қандай жағдай қажет?**
- 7.Гемофилия қандай ауру?**
- 8.Адамда қанша лимфа түйіні бар және олардың қызметі қандай?**
- 9.ЖИТС дегеніміз не және нелерді зақымдайды?**
- 10.Резус-фактор дегеніміз не және оны білудің қандай маңызы**

*Адасқан әріптерді құрастыр және
мағынасын таны*

1.МИТУНТИМН

2.ЮГАИНЦИЯГЛТА

3.ОНОРД

4.БОГЕМГОИЛН

5.ЗАТМОЕГОС

Жауаптары:

- 1.МИТУНТИМН-Иммунитет-Организмнің ауруды қабылдамайтын қасиеті.*
- 2.ЮГАИНЦИЯГЛТА-Агглютинация-Эритроциттердің бір-бірімен жабысып қалуы.*
- 3.ОНОРД-Донор-Қан беруші адам.*
- 4.БОГЕМГОИЛН-Гемоглобин-Эритроциттегі ерекше нәруыз.*
- 5.ЗАТМОЕГОС-Гомеостаз-Организмнің гормондар арқылы реттелуі.*

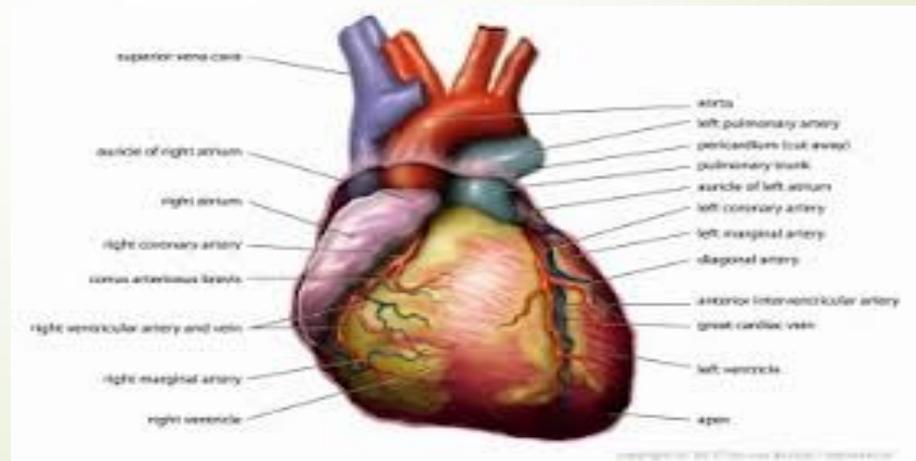
Presentation Title

Subtitle or company info

TEMPLATES

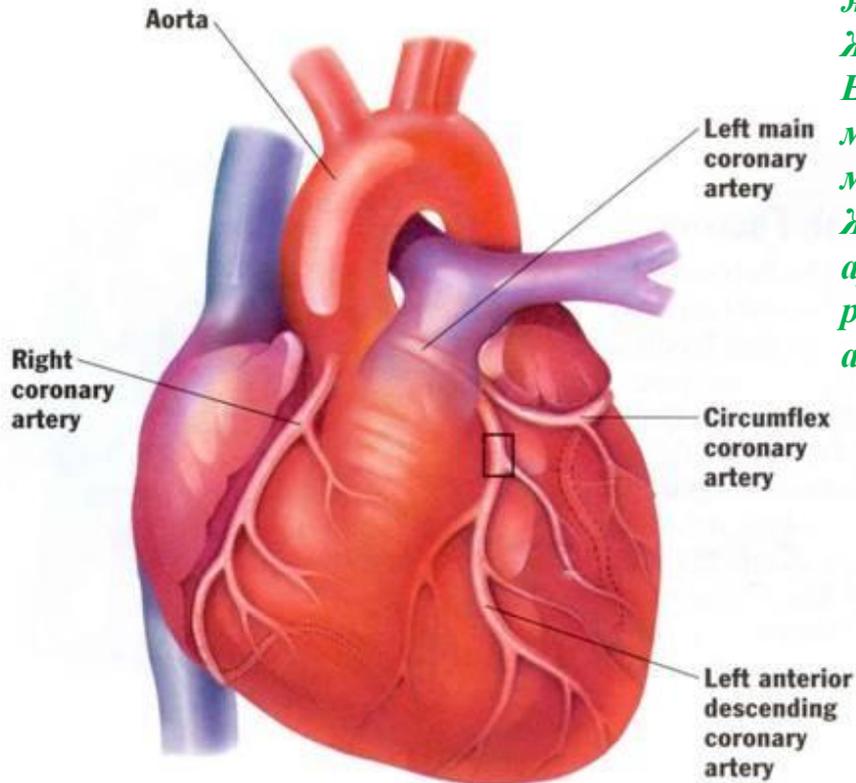
Жаңа сабақ:

§33. Қанайналым мүшелері. Жүректің құрылысы, жұмысы, реттелуі

1.1. Жүректің құрылысы

Ересек адамдарда Жүректің салм. 250 – 330 г-дай, ұз. 10 – 15 см, көлденеңі 8 – 11 см, қалыңд. 6 – 8,5 см. Шамамен Жүректің үлкендігі әркімнің өзінің жұмған жұдырығындай болады. Жүректің қызметі жүрекше бұлиық еті мен қарынша бұлиық етінің белгілі бір ырғақпен кезектесе жиырылуы (систола) және босаңсуы (диастола) арқылы атқарылады. Жүректің осындай жұмысына 0,8 с уақыт кетеді. Ересек адамның Жүректі минутына 72 – 75 рет соғады. 1 мин-та Жүректің қантамырларға шығаратын қан мөлшерін Жүректің минуттық көлемі деп атайды. Жүректің жұмысы қанмен бірге келетін гормондар арқылы, сондай-ақ, өзіндегі шеткі жүйке жүйесі арқылы реттеліп отырылады. Жүректің адам организмінде алатын орны ерекше.

Left anterior
descending
coronary
artery

Жүректің құрылысы

2 жүрекше

2 қарынша

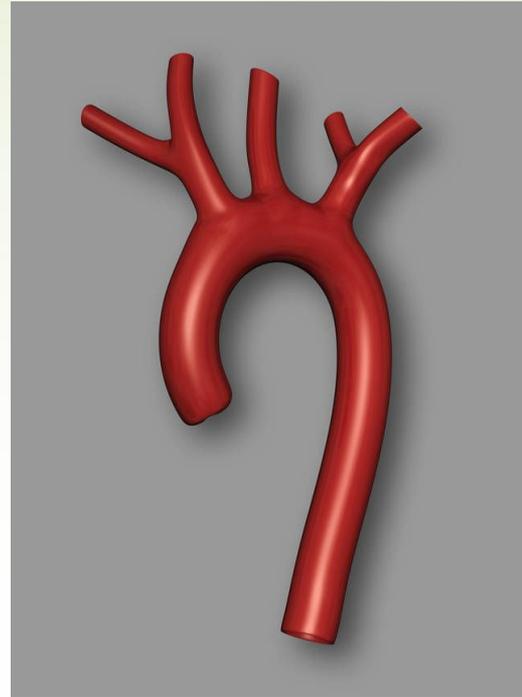
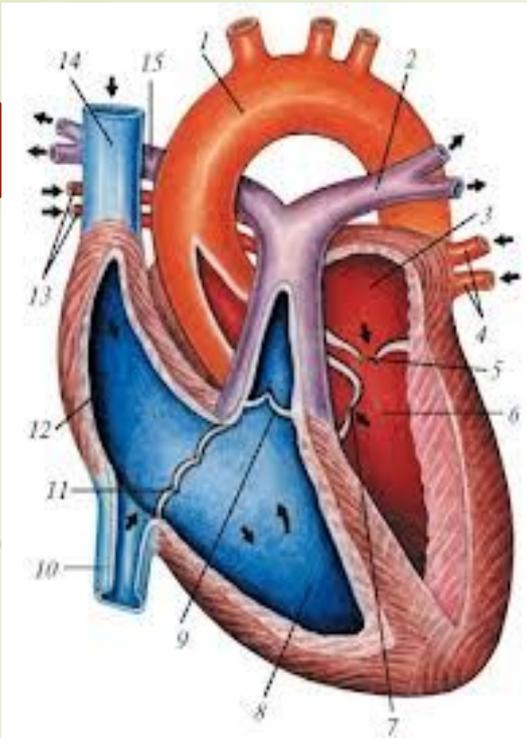
Жүрек жұмысы

Жүрекшелердің жиырылуы
0,1 секунд

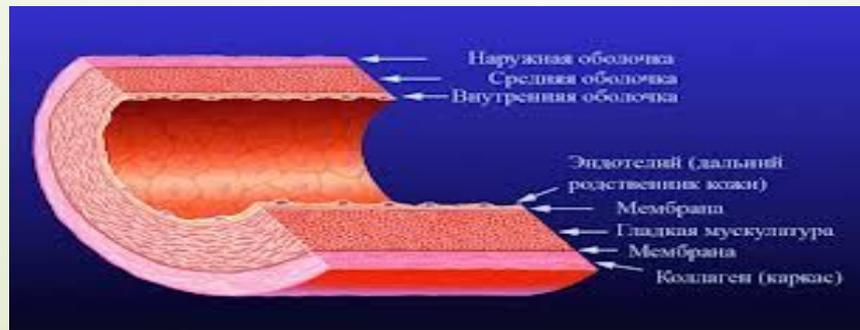
Қарыншалардың жиырылуы
0,3 секунд

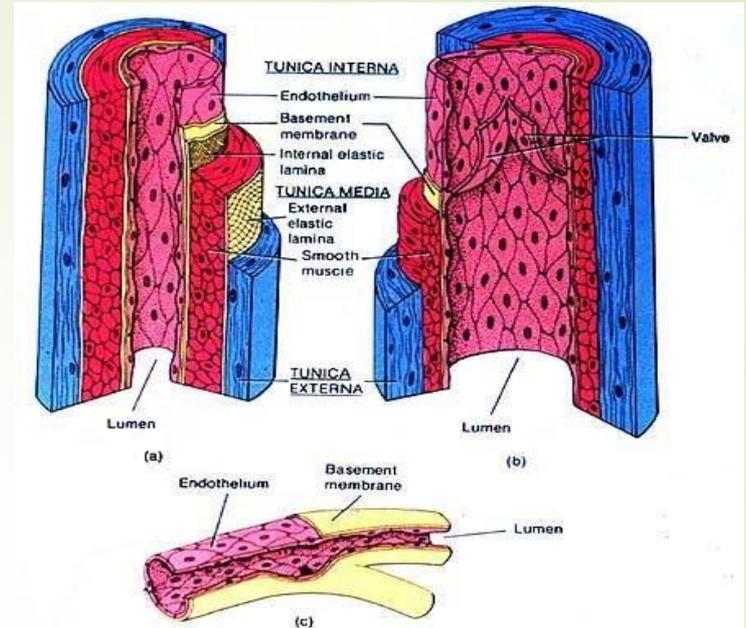
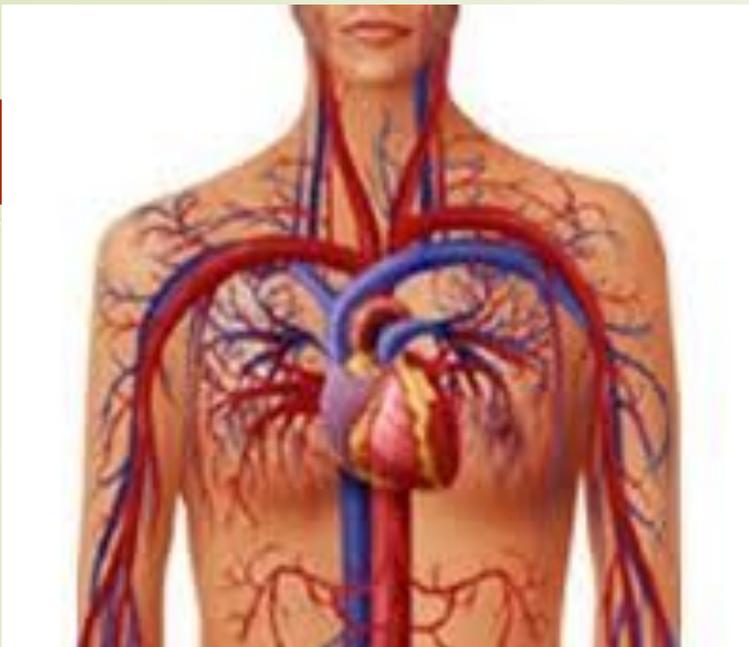
Босаңсу
0,4 секунд

Барлығы 0,8 секунд уақыт кетеді

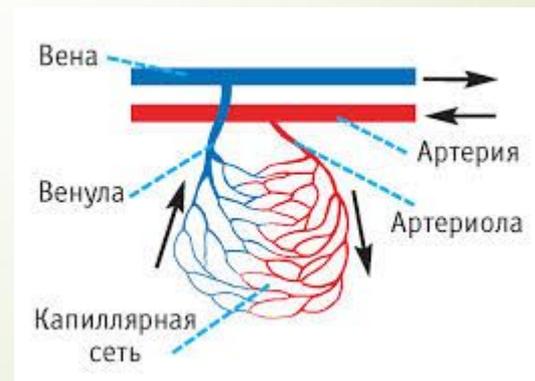
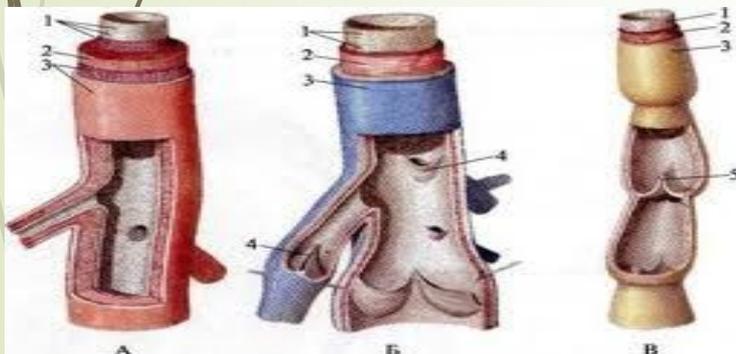

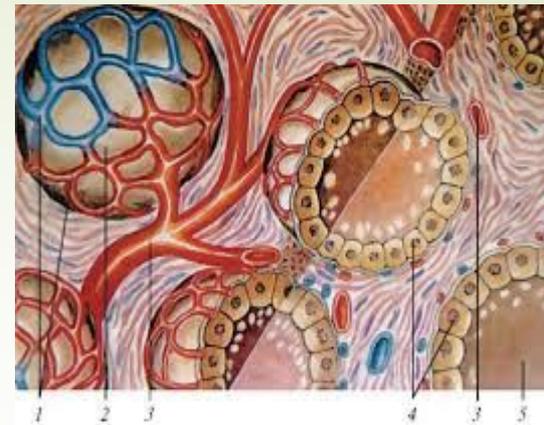
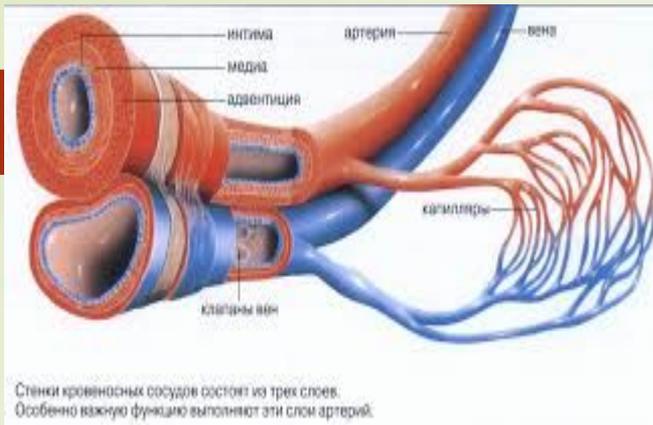
Қолқаның құрылысы

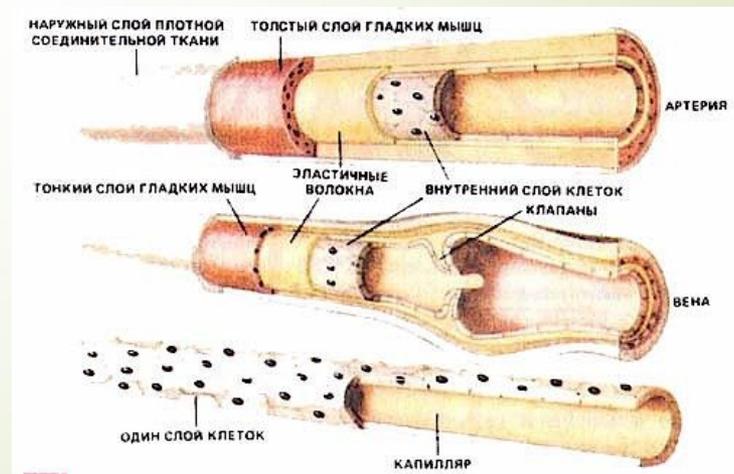
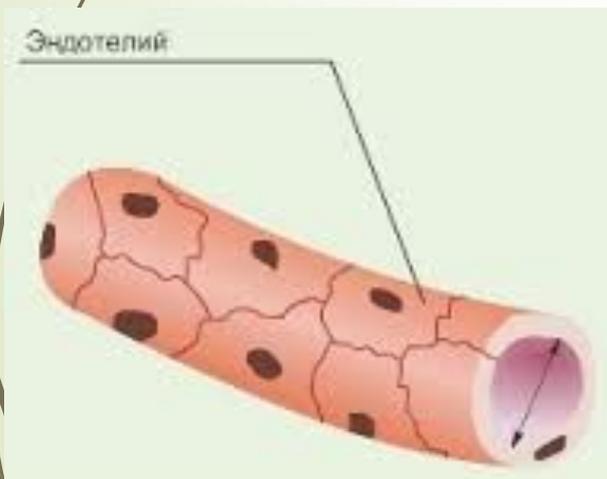

Көктамыр құрылысы

Қылтамыр құрылысы

Гуморальная регуляция

Замедляет работу сердца

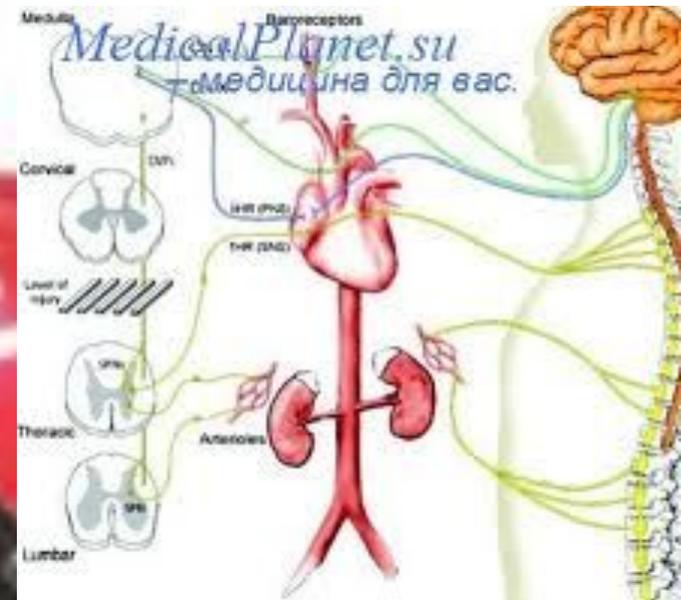
Усиливает работу сердца

Ацетилхолин
(является медиатором многих сигналов),
ионы калия.

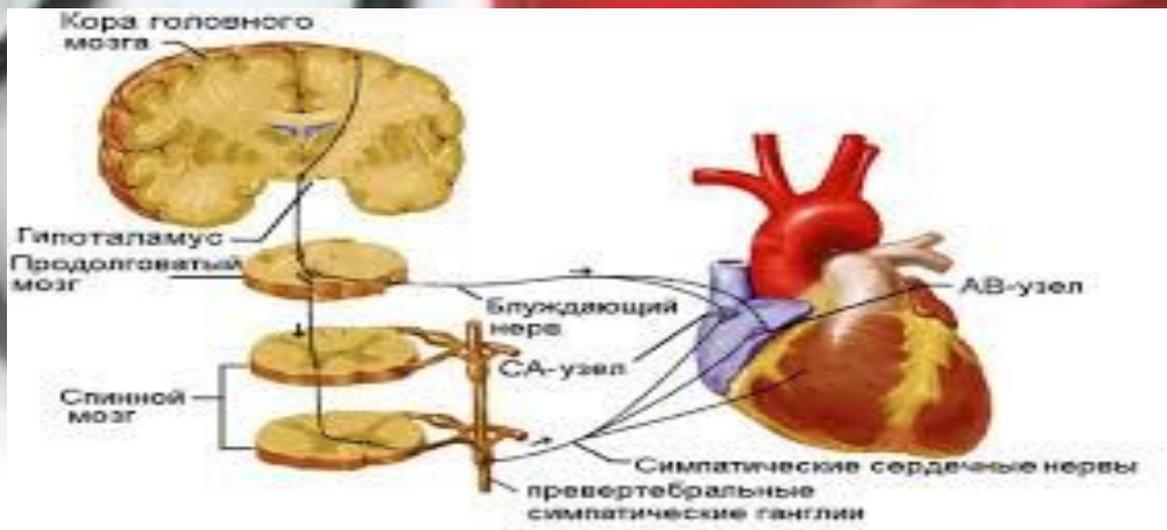
Адреналин,
норадреналин,
серотонин,
тироксин,
ионы кальция.

MyShared

Жүректің реттелуі

***Жүсіпқалиева Айғаным Жүсіпқалиқызы**
Аудандық ғылыми жоба жеңімпазы*

2.4. КЕЗДЕСУ

ЖҮРЕК – ҚАН ТАМЫР АУРУДАҒЫ СОҒЫТЫЖЫ АУРУДАРЫ КҮРТ КӨБЕЙІП ОТЫР. АУДАНЫМЫЗ БОЙЫНДА АҚПАТШЫ БОЛСАК

		2011 – 2012 ж.ж аурулар саны		Оның ішінде 1 – рет ауырғандар	
№	Ауру аттары	2011	2012	2011	2012
1	Қан айналым аурулары	513	657	25	116
2	Гипертония аурулары (қан қысымының көтерілуі)	399	507	22	58
3	Ишемиялық аурулар (жүрек ауруы)	55	455	3	8

Осы кестеден көріп отырғанымыздай ауданымызда жүрек аурулары жыл сайын көбейіп отыр екен. Оған себеп: ауданда кардиолог маманның жоқтығы. Кардиолог мамандардың жоқтығынан көптеген тұрғындар ауруынан зардап шегуде. “Денсаулық ауадан аумайды, барында оны кім ойлайды” дегендей уақытылы ешкім дәрігерге көрінбейді. Ауданда кардиолог дәрігердің де жоқтығы да шығар жүрек аурулары кестеден көріп отырғанымыздай жыл сайын көбею үстінде.

2.5. КҮРЕСУ ШАРАЛАРЫ

Бірінші, жеңіл тағамның көлемі. Салмақтың артуы кезінде қан тамырының қысымы жоғарылайды, бұл жүректі салмақпен жұмыс істеуге мәжбүр етеді. Ал, салмақты азайту кезегінде қан тамыры қысымын төмендетуде маңызды роль атқарады.

Екінші, пайдаланатын майдың көлемі. Тамақпен бірге сіңеін майлар, әсіресе, майдан бөлінетін холестерин деңгейінің артуына себепші болуы мүмкін. Холестерин – ағзаның бірқалыпты жұмыс істеуіне пайдасын тигізетін құрамдас бөлік болғанымен, оны артық пайдалану артериялық тамырлардың ішіне майлы заттардың жиналып, жүректің ишемиялық ауруының қауіп-қатерін шұғыл өсіреді.

Үшінші, тұзды шектеудің қажеттігі. Өйткені тұз ағзадағы сұйықты бөгейді. Егер астың дәмін келтіргіңіз келсе, бұрышты, лимон шырынын немесе тұздың орнына дәмдеушіні пайдаланыңыз. Тәулігіне ең көп дегенде ас тұзының 5 граммын немесе 1 шәй қасық пайдалануға болады.

Төртінші, белсенді өмір салтын жүргізу, таза ауада қыдыру, велосипед тебу, жүзу.

20 минуттық жаттығу жақсы әсер береді. Егер сіз фитнес- орталыққа барсаңыз, қысым мәселелерін болдырмауға көмектесетін және қантамырды күшейтетін аэробты күш түсулерге көңіл бөліңіз.

Бесінші, зиянды әдеттерден бас тартыңыз. Әдетте, аюкголь мен темекі шегу ілеспе фактор болып табылады және қантамырлардың жұқаруына және бітелуіне себепші болады.

Алтыншы, тамақтануды бақылаңыз және артық салмақтан құтылуға тырысыңыз. Тамаққа табиғи өнімдерді, майсыз етті, сүтті, қаймақты пайдаланыңыз. Жүрекке жақсы тамақ – жеміс- жидек.

Жетінші, кофеін пайдалануды төмендетіңіз, себебі кофеин жүрек- тамыр жүйесіне кері әсер

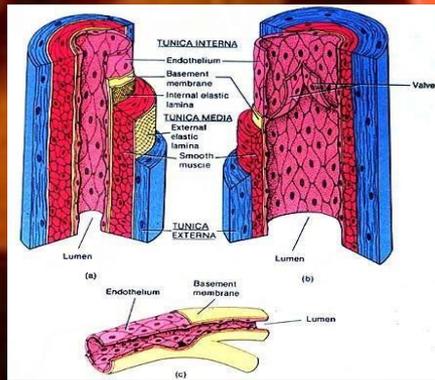
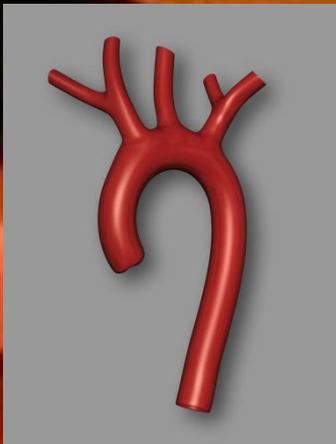
№11 зертханалық жұмыс.

Жарақаттанған саусақты қатты қысып байлаудың себебінен веналық қақпақшалар жабылып, қолды төмен түсіргенде саусақтың веналық қан тамырларында қан айналым тоқтайды.

*Практикалық кезең
Әр топ артерия, вена, капиллярды
пластилиннен т.б жасап түсіндіреді*

*Тақырыптың мазмұнын ашатындай етіп
тірек-сызба құру*

Үйге тапсырма:

*§33. Қанайналым мүшелері.
Жүректің құрылысы, жұмысы,
реттелуі*

Бағалау:

